

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kadercilik E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24101>

Özet

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i (KEO), Kaya ve Bozkur (2015) taraf?ndan geli?tirilm?, bireylerin olaylar kar??s?ndaki kaderci tutumlar?n? ve bu e?ilimin psikolojik alt yap?lar?n? ölçmeyi amaçlayan geçerli ve güvenilir bir psikometrik araçtır. Ölçek, 24 maddeden olu?makta ve 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yap?lan aç?klayıcı faktör analizi sonucunda ölçe?in dört alt boyutta toplandı?? görülmüştür: Önceden Belirlenmi?lik, Ki?isel Kontrol, Bat?l ?nanç ve ?ans. Ölçe?in iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır, bu da yüksek düzeyde güvenilirli?e i?aret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kadercilik, E?ilim, Psikometrik, Ölçek Geli?tirme, **Faktör Analizi**, Güvenirlik, Yap?sal Geçerlik.

Yazarlar

Alim Kaya, Betül Bozkur.

Amaç

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i, bireylerin ya?am olaylar?n? kontrol etme yeteneklerine dair inançlar?n? ve bu inançlar?n temelinde yatan kaderci dü?ünce biçimlerini sistematik olarak belirlemek amacıyla geli?tirilmştir. Ölçek, özellikle psikoloji, e?itim ve sosyoloji alanlar?nda, bireylerin motivasyon, ba?ar? ve stresle ba?a ç?kma stratejileri üzerindeki kaderci inançlar?n etkilerini ara?tırmayı hedeflemektedir.

Ölçe?in birincil amacı, **kadercilik e?ilimi** gibi karmaşık bir yap?yı çok boyutlu olarak ele alarak, farklı kaderci tutumlar?n (önceden belirlenmi?lik, ?ans, kontrol algısı?) ayrı ayrı değerlendirilmesine olanak sağlamaktır.

Yap?

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i, 24 maddelik bir yapıda olup, dört temel faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler, bireyin olaylar?n nedenlerini d??sal, de?itirilemez veya mistik güçlere atfetme biçimlerini temsil eder.

Ölçe?in alt boyutları ve madde sayıları şunlardır:

Önceden Belirlenmi?lik (8 madde): Olaylar?n tamamen kaçınılmaz oldu?una ve ilahi bir plan dahilinde belirlendi?ine dair güçlü inançları ölçer.

Ki?isel Kontrol (6 madde): Bireyin kendi ya?amı?n sorumlulu?unu alma ve sonuçları

eylemleriyle etkileme kapasitesine olan inanc?n? ölçer. (Bu alt boyut, kadercilik yap?s? içinde tersine kodlanm?? maddeler içerebilir.)

Bat?l inanç (6 madde): Ak?lc? olmayan, geleneksel veya mistik inançlar?n olaylar?n seyrini belirledi?i dü?üncesini yans?tan maddelerden olu?ur.

?ans (4 madde): Ya?amdaki ba?ar? veya ba?ar?s?zl???n büyük ölçüde rastlant?sal, tesadüfi olaylara ya da **?ans** faktörüne ba?l? oldu?u inanc?n? de?erlendirir.

Geçerlik

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i'nin yap? geçerli?i, bir pilot uygulama sonras?nda elde edilen veriler üzerinden **aç?klay?c? faktör analizi (AFA)** ile incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n istatistiksel olarak desteklendi?ini göstermektedir.

Faktör analizi için verilerin uygunlu?u, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity Testi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. **KMO** de?eri .85 olarak belirlenmi?tir; bu de?er, örneklem yeterlili?inin mükemmel düzeyde oldu?unu ifade eder. Bartlett testi de anlaml? ($X^2=3425,423$, $df=435$, $p<.00$) bulunmu?tur. Faktör yük de?erleri .57 ile .76 aras?nda de?i?mekte olup, bu aralık, maddelerin ilgili faktörleri yüksek derecede temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün güçlü oldu?unu kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) hesaplanarak yürütülmü?tür. Ölçe?in bütünü için hesaplanan iç tutarlılık katsay?s? **.86**'d?r. Bu sonuç, Kadercilik E?ilimi Ölçe?i'nin yüksek düzeyde güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar?n güvenirlik düzeyleri de oldukça tatmin edicidir. Alt boyutlara ili?kin iç tutarlılık katsayılar? .71 ile .86 aras?nda de?i?mektedir. Ayrıca, madde-toplam puan korelasyonlar?n?n .54 ile .74 aras?nda de?i?mesi, her bir maddenin genel yap?yı ölçmeye önemli katkı sağlad???n? ve ölçek maddelerinin homojen bir yap? sergiledi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, kadercilik e?ilimi yap?s?n? olu?turan temel bile?enleri belirlemek amacıyla aç?klay?c? faktör analizi (AFA) kullan?lmı?tır. Analiz, ölçe?in 24 maddesini kuramsal çerçeveye uygun olarak dört farklı alt boyuta ay?rmı?tır.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesinde kullan?lan istatistiksel kriterler (KMO ve Bartlett Testi), verinin faktör yap?s? için ideal oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen dört faktörlü yap?, bireylerin kadercilik alg?s?n?; ilahi belirlenimcilik, ki?isel etki alg?s?, bat?l inançlar ve ?ans beklentileri gibi farklı boyutlarda ele alma imkanı sunmaktadır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Örnek tepkiler: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a kadar)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve Yüksekö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Ergenlik Sonras? ve Yeti?kinlik Dönemi

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, akademik çal??malarda ve genel popülasyon ara?t?rmalar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??tır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Fatalizm, Kader, Kontrol Oda??, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa, Ölçek Geli?tirme, Bat?l?nanç.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: alimkaya32@gmail.com (Sorumlu Yazar: Alim Kaya)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2015

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in bilimsel çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar (Alim Kaya) ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?na ait temel referans a?a??dadır:

Kaya, A. ve Bozkur, B. (2015). Kadercilik E?ilimi Ölçe?inin geli?tirilmesi: geçerlik ve güvenirlik

çal??mas?. *Mersin Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 935-946. Makaleye Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kadercilik-egilimi-olcegi-toad.pdf

Kadercilik E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddelerinin tamam? kaynakta belirtilmemi? olup, yalnızca yap?sal da??ım bilgileri mevcuttur.

Ölçek, toplam 24 maddeden olu?maktadır ve dört alt boyuta ayr?lm??t?:

Önceden Belirlenmi?lik (8 madde)

Ki?isel Kontrol (6 madde)

Bat?l ?nanç (6 madde)

?ans (4 madde)